

Legitimititeit en pensioenhervormingen

Publiekssamenvatting

Martin Olsthoorn

Het Sociaal en Cultureel Planbureau is een interdepartementaal, wetenschappelijk instituut, dat – gevraagd en ongevraagd – sociaal-wetenschappelijk onderzoek verricht. Het SCP rapporteert aan de regering, de Eerste en Tweede Kamer, de ministeries en maatschappelijke en overheidsorganisaties. Het SCP valt formeel onder de verantwoordelijkheid van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Het SCP is opgericht bij Koninklijk Besluit op 30 maart 1973. Het Koninklijk Besluit is per 1 april 2012 vervangen door de ‘Regeling van de minister-president, Minister van Algemene Zaken, houdende de vaststelling van de Aanwijzingen voor de Planbureaus’.

© Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag 2019

SCP-publicatie 2019-9

Opmaak binnenwerk: SCP, Den Haag

Omslagontwerp: SCP, Den Haag

ISBN 978 90 377 0915 5

NUR 740

Copyright

U mag citeren uit SCP-rapporten, mits u de bron vermeldt.

U mag SCP-bestanden op een server plaatsen mits:

- 1 het digitale bestand (rapport) intact blijft;
- 2 u de bron vermeldt;
- 3 u de meest actuele versie van het bestand beschikbaar stelt, bijvoorbeeld na verwerking van een erratum.

Data

SCP-databestanden, gebruikt in onze rapporten, zijn in principe beschikbaar voor gebruik door derden via [dans](http://www.dans.knaw.nl) www.dans.knaw.nl.

Contact

Sociaal en Cultureel Planbureau

Postbus 16164

2500 BD Den Haag

www.scp.nl

info@scp.nl

Via onze website kunt u zich kosteloos abonneren op een elektronische attendering bij het verschijnen van nieuwe uitgaven.

Voorwoord

Het Nederlandse pensioenstelsel staat internationaal hoog aangeschreven en de armoede onder ouderen is in Nederland laag. De verhoging van de pensioenleeftijd en de tegenvallende resultaten van het aanvullende pensioen hebben echter geleid tot publieke onvrede. Het vertrouwen in het pensioenstelsel is sinds de financiële crisis gedaald en de legitimiteit van het stelsel is ter discussie gesteld.

Mede om de legitimiteit van het stelsel te herstellen is er in de afgelopen jaren veel gesproken over hervorming van het stelsel, en met name van de tweede pijler. Zo is er in dit kader onder andere gesproken over persoonlijke potjes, keuzevrijheid, flexibiliteit, maatwerk en eigenaarschap. Deze discussie werd deels geleid door de aanname dat zij de legitimiteit van het stelsel zouden kunnen vergroten. Een pensioenstelsel waarin mensen zelf meer aan de knoppen zitten, geniet meer legitimiteit, zo luidt de veronderstelling. Maar is dit zo? Een eveneens plausibele alternatieve veronderstelling zou zijn dat mensen vooral willen dat het pensioen in een inkomen voor de oude dag voorziet. Als deze veronderstelling waar blijkt, kan het hervormen van het stelsel nog steeds wenselijk zijn, maar is het geen gegeven dat het op de korte termijn het vertrouwen in het stelsel herstelt. Sterker nog, tegenvallende uitkeringen zouden de legitimiteit van het stelsel nog verder onder druk kunnen zetten.

In deze studie onderzoeken we de veronderstelling dat persoonlijke potjes, keuzevrijheid, flexibiliteit, maatwerk en eigenaarschap de legitimiteit van het pensioenstelsel vergroten. Doordat we naast werknemers een groot aantal zelfstandigen bij dit onderzoek betrekken, krijgen we een gedetailleerd inzicht in de voorkeuren van beide groepen.

Wij danken het Network for Studies on Pensions Aging and Retirement (Netspar) voor hun financiële bijdrage aan dit onderzoek.

Prof. dr. Kim Putters
Directeur Sociaal en Cultureel Planbureau

Publiekssamenvatting Legitimiteit en pensioenhervormingen Vignettenstudie naar voorkeuren voor het pensioenstelsel van zelfstandigen en werknemers

Waar aan ontleent het Nederlandse pensioenstelsel zijn legitimiteit? Vooral aan de werking van het stelsel of aan de uitkomsten ervan, namelijk de uitkering die mensen verwachten? Werknemers en zelfstandigen beoordelen het pensioenstelsel in belangrijke mate op de hoogte van de uitkering die zij verwachten. Dit ligt gezien de functie van het stelsel voor de hand. Tegelijkertijd ontkracht het de beleidsaanneme dat de door tegenvallende resultaten beschadigde legitimiteit hersteld kan worden door aanpassingen als flexibiliteit, keuzevrijheid en eigenaarschap in het algemeen. Omdat er in de nabije toekomst weinig zicht lijkt op sterk herstellende pensioenuitkeringen, blijft de legitimiteit van het stelsel waarschijnlijk nog enige tijd onder druk staan. Dat een verplichting tot deelname aan een pensioenvoorziening via arbeid – de tweede pijler van het pensioenstelsel – bij zelfstandigen niet met open armen ontvangen zal worden, wordt door deze studie nogmaals bevestigd. Wel wordt aannemelijk dat een meer persoonlijke tweede pijler met meer mogelijkheden voor flexibiliteit en maatwerk tot een grotere vrijwillige deelname van zelfstandigen kan leiden. Hierbij moet er rekening mee worden gehouden dat zelfstandigen terughoudend zullen zijn over aansluiting bij de tweede pijler wanneer zij verwachten dat de uitkering tegenvalt.

Legitimiteit en pensioenhervormingen

Als gevolg van de vergrijzing en in de nasleep van de financiële crisis staat de legitimiteit van het pensioenstelsel onder druk. De verhoging van de leeftijd voor de Algemene Ouderdomswet (AOW; de eerste pijler) en het niet-indexeren van uitkeringen uit het aanvullend pensioen (de tweede pijler) worden door velen niet positief ontvangen. Ook zou er in de tweede pijler te weinig ruimte zijn voor individualiteit, flexibiliteit en maatwerk. Eind 2018 liep het overleg tussen de sociale partners over de hervormingen in de tweede pijler vast. In februari 2019 gaf het kabinet aan zonder de sociale partners hervormingen door te gaan voeren. Daarnaast gaat het kabinet de mogelijkheid verkennen om de pensioenopbouw van zelfstandigen ‘makkelijker en aantrekkelijker’ te maken, mogelijk door vrijwillige aansluiting bij bestaande pensioenfondsen. Ook gaat het kijken naar het tempo van de verhoging van de AOW-leeftijd.

De discussie over hervormingen in de tweede pijler wordt voor een deel gestuurd door de beleidsaanneme dat een meer individueel en flexibeler pensioenstelsel meer vertrouwen en legitimiteit zou genieten. De wetenschappelijke literatuur wijst erop dat mensen een institutie zowel op haar werking als op haar uitkomsten beoordelen. Er is dus wat te zeggen voor de genoemde aanname: als de werking van het pensioen – bijvoorbeeld persoonlijker en flexibeler – beter aansluit bij huidige normen en voorkeuren, zal een zo aangepast stelsel naar verwachting als meer legitiem worden gezien. De literatuur geeft echter ook aan dat hogere pensioenuitkeringen – en dus betere uitkomsten – eveneens zouden bijdragen aan de legitimiteit van het stelsel en dat lagere uitkeringen deze kunnen verzwakken. Deze pensioenuitkeringen staan naar verwachting nog enige tijd onder druk.

Het onderzoek

In dit onderzoek verkenden we de legitimiteit van het Nederlandse pensioenstelsel onder burgers. We richtten ons daarbij specifiek op de legitimiteit van de werking (de spelregels) van het pensioenstelsel en op de hoogte van de uitkering. Onder ‘het pensioenstelsel’ verstaan we hier het totaal van de AOW en het aanvullende pensioen dat mensen door arbeid opbouwen. We onderzochten of mensen de uitkering die ze ontvangen belangrijker vinden dan de spelregels van het stelsel. Ook onderzochten we welke voorkeuren werknemers en zelfstandigen hebben voor aanpassingen aan deze spelregels, zoals meer flexibiliteit, maatwerk en keuzevrijheid. Deze voorkeuren zijn relevant, omdat ze iets zeggen over de mate waarin dergelijke aanpassingen de legitimiteit van het pensioenstelsel kunnen vergroten. Daarbij keken we of zelfstandigen andere voorkeuren hebben dan werknemers, en wat deze voorkeuren zijn. Tot slot onderzochten we of de voorkeuren van mensen voor het pensioenstelsel gerelateerd zijn aan de mate waarin ze beschikken over vier hulpbronnen:

- economisch kapitaal: opleiding, arbeidsmarktsituatie, huishoudinkomen, vrij- en woningvermogen;
- sociaal kapitaal: netwerken van informele en formele contacten, en de steun die daaraan ontleend kan worden;
- cultureel kapitaal: de smaken en gedragingen van mensen die samengaan met een bepaalde sociale status;
- persoonskapitaal: de fysieke en mentale gezondheid, zelfvertrouwen, en de waardering van het uiterlijk door de persoon zelf en door anderen.

Met deze studie toetsten we ook de geldigheid van de beleidsaanneme dat een meer individueel en flexibeler pensioenstelsel meer vertrouwen en legitimiteit geniet.

Scenario's

Om te onderzoeken wat de voorkeuren van mensen zijn met betrekking tot het pensioenstelsel hebben we ze scenario's voorgelegd van mogelijke varianten van een pensioenstelsel. Respondenten werd gevraagd te kiezen tussen twee scenario's die op uiteenlopende punten verschilden. Zo vroegen we hen bijvoorbeeld te kiezen tussen een pensioenstelsel met een hoge uitkering maar zonder keuzevrijheid en flexibiliteit met betrekking tot het tussentijds opnemen van opgebouwd pensioen, en een ander pensioenstelsel met een wat lagere uitkering maar met die keuzemogelijkheden. Door aan te geven aan welk van deze twee stelsels zij de voorkeur zouden geven, maten we de voorkeuren van respondenten voor de verschillende onderdelen van het stelsel, en de manier waarop ze deze onderdelen wegen.

We hebben 3600 respondenten vier keer laten kiezen tussen twee scenario's. Bij de eerste twee keuzes ging het om scenario's die verschilden in de vormgeving van en verhouding tussen de eerste en de tweede pijler van het pensioenstelsel. De respondenten konden kiezen:

- of ze eerder met pensioen gaan in ruil voor een lagere uitkering;
- of het stelsel via twee pijlers of een van beide pijlers geregeld is (voor werknemers);
- of de AOW een basisuitkering verzorgt, een ruimere uitkering in ruil voor een hogere belasting, of afgeschaft wordt in ruil voor een lagere belasting (voor zelfstandigen);
- of de tweede pijler uit persoonlijke of gezamenlijke potjes bestaat, en of zelfstandigen niet, vrijwillig of verplicht aangesloten zijn bij de tweede pijler.

De tweede twee keuzes bevatten scenario's die verschilden in de vormgeving van het aanvullende pensioen (de tweede pijler). Hier ging het erom:

- of het opgebouwde pensioen overdraagbaar is tussen instellingen (pensioenfondsen, bank of verzekeraar);
- of het beleggingsbeleid van de instelling uniform is of ruimte laat voor keuzevrijheid, maatwerk of invloed;
- en of het opgebouwde pensioen tussentijds deels opgenomen kan worden, en of er premievakanties mogelijk zijn.

Alle scenario's bevatten een verwachte pensioenuitkering, weergegeven als percentage van het huidige inkomen.

De uitkering is voor allen van groot belang ...

Alle groepen blijken de hoogte van de verwachte uitkering van het stelsel het belangrijkste vinden. Dit geldt het sterkst voor werknemers. Zij vinden van de genoemde opties binnen de tweede pijler de uitkering verreweg het belangrijkste. Op het gebied van legitimiteit van en vertrouwen in de tweede pijler moeten dan ook geen wonderen worden verwacht van aanpassingen die zich richten op keuzevrijheid, flexibiliteit en maatwerk. Ook zelfstandigen met en zonder personeel hechten voornamelijk waarde aan de uitkering, al hebben zij ook bredere voorkeuren (zie onder).

Naarmate mensen over meer economisch kapitaal beschikken hebben ze meer ruimte om buiten het formele pensioenstelsel om voorzieningen te treffen voor de oude dag. Mensen met meer cultureel, sociaal en persoonskapitaal kunnen deze kapitaalvormen inzetten om voor langere tijd meer economisch kapitaal te verwerven, bijvoorbeeld door langer door te werken, of om andere vormen van steun te organiseren zodra zij met pensioen zijn. Op basis daarvan verwachtten we dat mensen met veel hulpbronnen minder waarde hechten aan de hoogte van de pensioenuitkering. Zij zijn daar immers minder van afhankelijk. We vonden echter geen structureel verband. Wel zagen we dat respondenten met veel sociale en economische hulpbronnen negatiever zijn over lage uitkeringen dan mensen met weinig hulpbronnen. Maar zij blijken, ogenschijnlijk tegenstrijdig, ook minder positief over hoge uitkeringen. Een mogelijke verklaring voor deze bevinding is dat de levensstandaard van mensen met veel hulpbronnen in veel gevallen hoog genoeg is om geen daling te willen na pensionering, maar ook niet per se een stijging te behoeven. Mensen met weinig hulpbronnen kunnen een dermate lage huidige levensstandaard hebben dat ze een daling niet als realistisch beschouwen, maar een stijging wel positief zouden beoordelen. Dit zijn echter vermoedens die in deze studie niet zijn onderzocht.

... maar vooral zelfstandigen hebben ook bredere voorkeuren

Hoewel vooral de voorkeur voor de uitkering van het pensioenstelsel bij werknemers dominant is, hebben zij ook voorkeuren voor andere zaken die raken aan de verhouding en vormgeving van de eerste en tweede pijler. Zo zouden werknemers persoonlijke potjes in de tweede pijler waarderen, al is niet bekend wat de bevroegde werknemers hier precies onder verstaan. Ook zouden werknemers de mogelijkheid om wat eerder met pensioen te gaan waarderen, zelfs als hier een lagere uitkering tegenover staat. Uit een eerdere studie van SEO Economisch

Onderzoek uit 2017 bleek echter dat in de praktijk vanwege financiële beperkingen vermoedelijk weinig mensen gebruik zouden maken van deze optie.

Zelfstandigen met en zonder personeel hebben nadrukkelijker voorkeuren voor andere elementen van het stelsel dan alleen de uitkering. Samenvattend zijn zij positief over opties die enig maatwerk mogelijk maken en hun inspraak geven in hoe hun pensioen belegd wordt, de mogelijkheid om tijdelijk geen premie af te dragen of een deel van het opgebouwde pensioen op te nemen, en de mogelijkheid het pensioen over te dragen naar een nieuwe instelling. We vermoeden dat deze voorkeuren voortkomen uit een grotere algemene behoefte aan flexibiliteit en zelfbeschikking dan werknemers doorgaans hebben. Een alternatieve verklaring is dat de bredere voorkeuren een gevolg zijn van het feit dat er veel verschillende typen zelfstandigen zijn. Dit hebben we hier niet kunnen onderzoeken. Zelfstandigen zijn negatief over een verplichting om deel te nemen aan de tweede pijler, maar zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) zijn positief over de mogelijkheid zich vrijwillig aan te sluiten bij een tweede pijler met persoonlijke potjes.

Conclusie

Er zijn twee belangrijke lessen te trekken uit deze studie naar de voorkeuren van zelfstandigen en werknemers voor het pensioenstelsel, en de relatie hiervan met de legitimiteit van het huidige en hervormde stelsel. Ten eerste beoordelen mensen het pensioenstelsel in belangrijke mate op de hoogte van de uitkering die zij verwachten. Dit resultaat ligt gezien de functie van het pensioenstelsel – sparen voor de oude dag – in de lijn der verwachtingen. Maar de beleidsaanname – expliciet gemaakt door toenmalig staatssecretaris Klijnsma – dat de door tegenvallende resultaten beschadigde legitimiteit hersteld kan worden door flexibiliteit, keuzevrijheid en eigenaarschap in het algemeen, vindt dus weinig steun in deze studie. Dit betekent dat de kans groot is dat de legitimiteit van het stelsel nog enige tijd onder druk blijft staan, omdat er zonder beleidswijzigingen op dit punt in de nabije toekomst weinig zicht is op sterk herstellende pensioenuitkeringen. Doorredenerend is te verwachten dat bij verder verslechterende uitkeringen de legitimiteit van en het vertrouwen in het stelsel verder onder druk komen te staan. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kunnen we niet de volledige merites van de hervormingsplannen van het kabinet inschatten (zie TK 2018/2019): bij de hervormingen spelen meer overwegingen mee dan alleen de legitimiteit van het stelsel. Desondanks nopen de resultaten tot terughoudendheid met betrekking tot de verwachting dat de legitimiteit van en het vertrouwen in het pensioenstelsel snel herstellen, gezien het uitgangspunt van het kabinet dat: 'Hoewel de pensioenverwachting voor volgend jaar begrijpelijkerwijs zorgen baart, is die niet het onderwerp van deze brief' (TK 2018/2019, p. 1). Ten tweede bevestigen de resultaten nogmaals dat een verplichting tot deelname aan de tweede pijler bij zelfstandigen niet met open armen ontvangen zal worden. Deze studie maakt wel aannemelijk dat een meer persoonlijke tweede pijler met meer mogelijkheden voor flexibiliteit en maatwerk tot een grotere vrijwillige deelname van zelfstandigen zou kunnen leiden. Dit indachtig is het raadzaam om in de discussies over de tweede pijler nu al ideeën te vormen over de toekomstige positie van zelfstandigen. Als er een wens is om in de toekomst zelfstandigen te verleiden of verplichten om zich aan te sluiten bij de tweede pijler, kan het efficiënt zijn om hier in de huidige hervormingsvoorstellen al op te anticiperen. Op dit punt bieden de resultaten van dit onderzoek steun voor de route die het kabinet is ingeslagen, met de wens om aansluiting bij bestaande pensioenfondsen voor zelfstandigen aantrekkelijker te maken en met specifieke hervormingen die zelfstandigen naar verwachting positief waarderen. Voorbeelden van dergelijke hervormingen zijn het voornemen om persoonlijke pensioenvermogens in te voeren, om meer maatwerk te bieden in het beleggingsbeleid en om mensen de mogelijkheid te bieden 10% van de totale aanspraken ineens op te nemen bij pensionering (TK 2018/2019). Wel moet er rekening mee worden gehouden dat zelfstandigen terughoudend zullen zijn over aansluiting bij de tweede pijler wanneer zij verwachten dat de uitkering tegenvalt.

Publicaties van het Sociaal en Cultureel Planbureau

SCP-publicaties

Onderstaande lijst bevat een selectie van publicaties van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Deze publicaties zijn in gedrukte vorm verkrijgbaar bij de (internet)boekhandel en zijn als pdf gratis te downloaden via www.scp.nl. Een complete lijst is te vinden op www.scp.nl/publicaties.

SCP-publicaties 2019

- 2019-1 *Werk en mantelzorg. Kwaliteit van leven en het gebruik van ondersteuning op het werk* (2019). Alice de Boer, Inger Plaisier en Mirjam de Klerk. ISBN 978 90 377 0904 9 (pdf)
- 2019-2 *Opgegaan, plaats vergaan ... Uitstroom van vrouwen en mannen in leidinggevende functies* (2019). Ans Merens. ISBN 978 90 377 0907 0 (pdf)
- 2019-3 *Zorgen voor thuiswonende ouderen. Kennissynthese over de zorg voor zelfstandig wonende 75-plussers, knelpunten en toekomstige ontwikkelingen* (2019). Mirjam de Klerk, Debbie Verbeek-Oudijk, Inger Plaisier en Maaïke den Draak. ISBN 978 90 377 0908 7 (pdf)
- 2019-4 *Opnieuw beginnen. Achtergronden van positieverschillen tussen Syrische statushouders* (2019). Emily Miltenburg, Jaco Dagevos, Willem Huijnk. ISBN 978 90 377 0910 0
- 2019-7 *Grenzen aan een leven lang leren* (2019). Ralf Maslowski. ISBN 978 90 377 0913 1 (pdf)
- 2019-8 *Wat willen Nederlanders van de Europese Unie?* (2019). Paul Dekker, Josje den Ridder. ISBN 978 90 377 0914 8 (pdf)
- 2019-9 *Legitimiteit en pensioenhervormingen* (2019). Martin Olsthoorn. ISBN 978 90 377 0915 5 (pdf)

Digitale publicaties 2019

Trends in de ouderenzorg 2018-2030 (infographic). Mirjam de Klerk, Debbie Verbeek-Oudijk, Inger Plaisier en Maaïke den Draak. ISBN 978 90 377 0873 8, publicatiedatum 17-3-2019

Overige publicaties 2019

Burgerperspectieven 2019 | 1 (2019). Paul Dekker, Josje den Ridder. ISBN 978 90 377 0906 3

SCP-publicaties 2018

- 2018-1 *Werken aan de start. Jonge vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt* (2018). Ans Merens en Freek Bucx (red.). ISBN 978 90 377 0859 2
- 2018-2 *Lees:Tijd. Lezen in Nederland* (2018). Annemarie Wennekers, Frank Huysmans en Jos de Haan. ISBN 978 90 377 0858 5
- 2018-3 *De Wmo 2015 in praktijk. De lokale uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning* (2018). Lia van der Ham, Maaïke den Draak, Wouter Mensink, Peggy Schyns en Esther van den Berg. M.m.v. Pepijn van Houwelingen en Isabella van de Velde. ISBN 978 90 377 0856 1
- 2018-4 *Jezelf zijn in het verpleeghuis* (2018). Lisette Kuiper, Debbie Verbeek-Oudijk en Cretien van Campen. ISBN 978 90 377 0855 4 (pdf)
- 2018-5 *Maatschappelijke ondersteuning: keuzes van cliënten en beleid van gemeenten* (2018) (handelseditie proefschrift). Anna Maria Marangos. ISBN 978 90 377 0846 2 (pdf)
- 2018-6 *Een lokaal sociaal contract. Voorwaarden voor een inclusieve samenleving* (2018). Kim Putters. ISBN 978 90 377 0861 5
- 2018-7 *The social state of the Netherlands 2017* (2018). Rob Bijl, Jeroen Boelhouwer en Annemarie Wennekers (red.). ISBN 978 90 377 0862 2 (pdf)
- 2018-8 *Net als thuis. Wooninitiatieven opgezet door ouders voor hun kinderen met een beperking* (2018). Inger Plaisier en Mirjam de Klerk. ISBN 978 90 377 0863 9
- 2018-9 *Bouwend aan een toekomst in Nederland. De leefsituatie van Poolse migranten die zich na 2004 in Nederland hebben ingeschreven* (2018). Merove Gijsberts, Iris Andriessen, Han Nicolaas (CBS) en Willem Huijnk. ISBN 978 90 377 0864 6 (pdf)
- 2018-10 *Publieke voorkeuren. Een methodologische en inhoudelijke verkenning van voorkeuren voor publieke voorzieningen* (2018). Martin Olsthoorn en Ab van der Torre. ISBN 978 90 377 0867 7 (pdf)
- 2018-11 *De religieuze beleving van moslims in Nederland. Diversiteit en verandering in beeld* (2018). Willem Huijnk. ISBN 978 90 377 0868 4 (pdf)
- 2018-12 *Opvattingen over seksuele en genderdiversiteit in Nederland en Europa* (2018). Lisette Kuiper. ISBN 978 90 377 0866 0 (pdf)
- 2018-13 *Verhalen blijven vertellen en elkaar willen begrijpen* (2018). Kim Putters, Andries van den Broek, Ab van der Torre, Martin Olsthoorn, Esther van den Berg, Wouter Mensink, Lotte Vermeij, Marcel Coenders en Annemarie Wennekers. ISBN 978 90 377 0872 1
- 2018-14 *Syriërs in Nederland. Een studie over de eerste jaren van hun leven in Nederland* (2018). Jaco Dagevos, Willem Huijnk, Mieke Maliepaard (WODC) en Emily Miltenburg. ISBN 978 90 377 0869 1
- 2018-15 *Tijdelijk werk geven. Invloed van laagconjunctuur en langdurende ziektegevallen* (2018). Edith Josten en Jan Dirk Vlasblom. ISBN 978 90 377 0870 7 (pdf)
- 2018-16 *Kwetsbaar en eenzaam? Risico's en bescherming in de ouder wordende bevolking* (2018). Cretien van Campen, Frieke Vonk en Theo van Tilburg (VU Amsterdam). ISBN 978 90 377 0874 5
- 2018-17 *Veranderde zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking. Landelijke evaluatie van de Hervorming Langdurige Zorg* (2018). Mariska Kromhout, Nora Kornalijslijper en Mirjam de Klerk (red.). ISBN 978 90 377 0875 2
- 2018-18 *An international comparison of care for people with intellectual disabilities. An exploration* (2018). Isolde Woittiez, Evelien Eggink, Lisa Putman en Michiel Ras. ISBN 978 90 377 0871 4 (pdf)
- 2018-19 *Van sociale werkvoorziening naar Participatiewet. Hoe is het de mensen op de Wsw-wachlijst vergaan?* (2018). Klarita Sadiraj, Stella Hoff en Maroesjka Versantvoort. ISBN 978 90 377 0880 6 (pdf)
- 2018-20 *Lastige kwesties. Acht focusgroepen over vertegenwoordiging en stemmen* (2018). Paul Dekker en Josje den Ridder. ISBN 978 90 377 0878 3 (pdf)
- 2018-21 *Kijk op kinderopvang. Hoe ouders denken over de betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van kinderopvang* (2018). Anne Roeters en Freek Bucx. ISBN 978 90 377 0876 9 (pdf)
- 2018-22 *Verdeeldheid en verbinding. Terugblik op de rol van de civil society bij de komst van vluchtelingen* (2018). Wouter Mensink. ISBN 978 90 377 0882 0 (pdf)
- 2018-23 *Als werk weinig opbrengt. Werkende armen in vijf Europese landen en twintig Nederlandse gemeenten* (2018). Cok Vrooman, Edith Josten, Stella Hoff, Lisa Putman en Jean Marie Wildeboer Schut. ISBN 978 90 377 0881 3
- 2018-24 *Het culturele leven. Hoe 10 culturele domeinen bezien vanuit 14 kernthema's* (2018). Andries van den Broek en Yvette Gieles. ISBN 978 90 377 0890 5 (pdf)
- 2018-25 *De sociale staat van Nederland 2018. Hoofdpijnen* (2018). Annemarie Wennekers, Jeroen Boelhouwer, Cretien van Campen en Rob Bijl (red.). ISBN 978 90 377 0886 8
- 2018-26 *Eritrese statushouders in Nederland. Een kwalitatief onderzoek over de vlucht en hun leven in Nederland* (2018). Leen Sterckx, Merhawi Fessehazion, m.m.v. Bet-El Teklemariam. ISBN 978 90 377 0888 2
- 2018-27 *Ihbt-monitor 2018. De leefsituatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender personen in Nederland* (2018). Gabriel van Beusekom en Lisette Kuiper. ISBN 978 90 377 0891 2 (pdf)

- 2018-28 *Overall rapportage sociaal domein 2017. Wisselend bewolkt* (2018). Evert Pommer, Jeroen Boelhouwer, Evelien Eggink, Anna Maria Marangos en Ingrid Ooms. ISBN 978 90 377 0895 0
- 2018-29 *Samenvatting Overall rapportage sociaal domein 2017. Wisselend bewolkt* (2018). Evert Pommer, Jeroen Boelhouwer, Evelien Eggink, Anna Maria Marangos en Ingrid Ooms. ISBN 978 90 377 0896 7
- 2018-30 *De SCP-methode voor het meten van armoede. Herijking en revisie* (2018). Benedikt Goderis, Bart van Hulst, Jean Marie Wildeboer Schut en Michiel Ras. ISBN 978 90 377 0900 1 (pdf)
- 2018-31 *Rapportage sport 2018* (2018). Hugo van der Poel (Mulier Instituut), Resie Hoeijmakers (Mulier Instituut), Ine Pulles en Annet Tiessen-Raaphorst. ISBN 978 90 377 0893 6
- 2018-32 *Christenen in Nederland. Kerkelijke deelname en christelijke geloofsgedrag* (2018). Joep de Hart en Pepijn van Houwelingen. ISBN 978 90 377 0894 3
- 2018-33 *Ons geld. Vrouwen en mannen over het belang van inkomen en economische zelfstandigheid voor vrouwen* (2018). Wil Portegijs. ISBN 978 90 377 0889 9
- 2018-34 *Alle ballen in de lucht. Tijdsbesteding in Nederland en de samenhang met de kwaliteit van leven* (2018). Anne Roeters (red.). ISBN 978 90 377 0899 8

Digitale publicaties 2018

- Verhalen blijven vertellen en elkaar willen begrijpen* (infographic). Kim Putters, Andries van den Broek, Ab van der Torre, Martin Olsthoorn, Esther van den Berg, Wouter Mensink, Lotte Vermeij, Marcel Coenders en Annemarie Wennekers. ISBN 978 90 377 0873 8, publicatiedatum 4-5-2018
- Een (on)gezonde leefstijl* (card stack). Stefanie Andre (RU), Gerbert Kraaykamp (RU), Roza Meuleman (RU). ISBN 978 90 377 0879 0, publicatiedatum 10-7-2018
- De sociale staat van Nederland 2018* (card stack). Annemarie Wennekers, Jeroen Boelhouwer, Cretien van Campen en Rob Bijl (red.). ISBN 978 90 377 0885 1, publicatiedatum 11-9-2018
- (Un)healthy lifestyles. Education as a dividing line* (card stack). Stefanie Andre (RU), Gerbert Kraaykamp (RU), Roza Meuleman (RU). ISBN 978 90 377 0897 4, publicatiedatum 22-10-2018
- Publiek voorzien. Ontwikkelingen in de uitgaven en dienstverlening van 27 publieke voorzieningen* (digitaal gelaagd rapport). Evelien Eggink, Ingrid Ooms, Lisa Putman, Michiel Ras, Ab van der Torre en Sytske Wierda. ISBN 978 90 377 0892 9, publicatiedatum 6-11-2018
- Armoede in kaart 2018* (cardstack). Stella Hoff, Benedikt Goderis, Bart van Hulst en Jean Marie Wildeboer Schut. ISBN 978 90 377 0902 5, publicatiedatum 23-11-2018
- Emancipatiemonitor 2018* (cardstack). Wil Portegijs (SCP) Marion van den Brakel (CBS) ISBN 978 90 377 0901 8, publicatiedatum 14-12-2018

Overige publicaties 2018

- Burgerperspectieven 2018 | 1* (2018). Paul Dekker, Lia van der Ham en Annemarie Wennekers. ISBN 978 90 377 0865 3
- Burgerperspectieven 2018 | 2* (2018). Josje den Ridder, Evelien Boonstoppel en Paul Dekker. ISBN 978 90 377 0877 6
- Burgerperspectieven 2018 | 3* (2018). Josje den Ridder, Paul Dekker en Evelien Boonstoppel. ISBN 978 90 377 0883 7
- Burgerperspectieven 2018 | 4* (2018). Paul Dekker, Josje den Ridder, Pepijn van Houwelingen en Patricia van Echtelt. ISBN 978 90 377 0898 1
- Verdringing op de arbeidsmarkt. Beschrijving en beleving.* (2018). Wiljan van den Berge, Jan Dirk Vlasblom, Jos Ebregt, Lisa Putman, Jochem Zweerink en Marloes de Graaf-Zijl. ISBN 978 90 377 0887 5 (pdf)